

RECENSION



Hiam Abbass som Salma i *Citronlunden*

Citronlunden

Originaltitel **Etz Limon**
Svensk titel **Citronlunden**
Regi **Eran Riklis**
Producent **Eran Riklis, Bettina Brokemper, Michael Eckelt**
Manus **Eran Riklis, Suha Arraf**
Foto **Rainer Klausmann**
Roller **Hiam Abbass, Doron Tavory, Ali Suliman, Rona Lipaz-Michael, Tarik Kopty, Amos Lavi**
m fl
Israel, Tyskland, Frankrike 2008
Längd **1 tim 46 min**
Censur **barntillåten**
Distributör **Folkets Bio AB**

Israelen Eran Riklis har en förmåga att skildra sitt ursprungslands konflikt mot Palestina på ett intelligent och mänskligt sätt. I förra filmen *The Syrian Bride* omvandlades konflikten till ett bröllop mellan gränserna. I nya filmen *Citronlunden* får stridigheterna symboliseras av en bitter kamp mellan den pastorala landsbygden och överheten som tränger sig på.

Den palestinska änkan Salma Zidane har under hela sitt liv skött om sin älskade citronlund som hon tagit över efter sin far. Lunden är hennes levebröd, hennes stillsamma oas och den plats som väcker hennes minnen till liv. Friden får sig en törn när den israeliske försvarsministern Navon blir granne. Det ödesdigra beslutet som militären tar att skövla citronlunden för att maximera Navon säkerhet innebär att klippa av allt som Salma existerar för. Hon vägrar att

ge upp sin odling och kopplar in en jurist för att driva en tungrodd process mot ett helt politiskt etablissemang. Denna David mot Goliat-konflikt bygger på ett verkligt fall mellan en kvinna och en politiker och fick stor uppmärksamhet i Israel.

Det som är intressant är att medan denna allegori utspelas mellan de båda parterna så blir man hela tiden påmind om den stora konflikten mellan Israel och Palestina som verkligen pågår. Bosättningarna, betongmuren längs gränsen och det korruperade rättssystemet skymtas hela tiden i bakgrunden eller mellan raderna.

Jag kan inte låta bli att tänka på Elia Kazans förbisedda film *Wild River* (1960) där envetenhet, kulturarv, geografisk förvirring och släktband spelar en stor roll när Montgomery Clift försöker övertyga befolkningen i en liten Tennessee-by att försöka flytta på grund av byggandet av en damm där Jo Van Fleet sätter sig på tvären.

Eran Riklis, som även skrivit filmens manus tillsammans med ex-journalisten Suha Arraf, försöker förklara en bitter och sur konflikt med en ofta ironisk blick. Det mediala uppståndet spelar en stor roll och när citronkriget tar väldiga proportioner glimtar regissören till Israel/Palestina-konflikten som ofta liknas vid ett simpelt sandlådekrig.

I huvudrollen som Salma ser vi Hiam Abbass som är briljant. Hon är en mästarinna på "den stolta, starka kvinnan"-rollen. Hon som vågar säga ifrån, påverka, bita tillbaka, hålla modet uppe och trotsa förlegade normer. Med ett tillbakahållt skådespeleri lyckas hon agera med ögonen och säga mer med några enstaka blickar än med tusen ord. Ett genuint exempel på blickskådespeleriet får vi när det osynliga bandet mellan försvarsministerns olyckliga fru Mira och Salma börjar knytas. Riklis senaste film är steget mer gripande och starkare än aningen tillrättalagda *The Syrian Bride* och frågan är om han inte lyckats med bedriften "årets viktigaste filmkyss" vid ett magiskt tillfälle mot slutet av filmen.

Fredrik Söderlund